

Các nước láng giềng của Iraq là Iran, Syria và Thổ Nhĩ Kỳ lo ngại mất nhà nước đả c lập của ngôn ngữ Kurd có thể kích đả ng chả nghĩa ly khai tại khu vực có đông ngôn ngữ Kurd sinh sống.

Nhả ng ngôn ngữ i ng hả cuả c trả ng đả u ý đả n đả a ngôn ngữ i Kurd Iraq

Ngày 25-9, ngôn ngữ Kurd sinh sống tại miền Bắc Iraq đã bắt đả u bị phiêu u trong cuả c bị u c đả a phả ng đả u tiên, nhả m cả ng cả chính quyả n bán tả trả cả a vùng này. Cuả c trả ng cả u ý đả n đả n ra trong bị i cả nh chính quyả n trung ả ng Iraq cũng nhả mả t sả quả c gia khu vực đả đả a ra nhả ng lả i cả nh báo cả ng rả n có thể chả m ngò i cho cuả c nả i chiả n.

Nả i bị lả c đả c

Cuả c bị phiêu u là giai đả n đả u trong cuả c bị u c 3 giai đả n nhả m chả n ra đả i đả n các cả p quả n, thành phả và vùng. Cuả c bị u c này đả đả c hy vả ng là bị c tiả n hả ng tả i hả thả ng liên bang mà hả tìm kiả m bị y lâu nay.

Phát bi u tr c khi tr ng c u ý dân di n ra, ông Masoud Barzani, ng i đ ng đ u khu t tr ng i Kurd t i Iraq tuyên b : “Cu c tr ng c u ý dân này không phi là đ v l i biên gi i c a ng i Kurd. Sau cu c tr ng c u ý dân, chúng tôi đã s n sàng đ b t đ u quá trình đ i tho i v i Baghdad”.

Ng i Kurd chi m kho ng 20% dân s Iraq đã đòi quy n t quy t t m y ch c năm qua. Chính vì th , cu c tr ng c u ý dân c a ng i Kurd đã v p phi s ph n đ i c a chính quy n trung ng Iraq.

Th t ng Iraq Haider al-Abadi ngày 24-9 c nh báo ng i Kurd đang đùa v i l a vì cu c tr ng c u ý dân v đ c l p c a Chính quy n khu v c t tr c a ng i Kurd i mi n B c Iraq có th gây chia r s c t c, khi n ng i dân Iraq phi i đ i m t v i nh ng hi m h a khôn l ng.

“Chính ph luôn ph n đ i các hành đ ng ch ng l i hi n pháp Quy t đ nh tr ng c u ý dân v đ c l p c a chính quy n khu t tr ng i Kurd là quy t đ nh đ n ph ng, đe d a an ninh và s th ng nh t c a đ t n c, nh h ng đ n m i ng i dân”, ông Haider al-Abadi kh ng đ nh.

Đ đáp tr k ho ch tr ng c u đ c l p, chính ph Iraq đã yêu c u chính quy n khu t tr ng i Kurd giao l i quy n ki m soát các c a kh u biên gi i qu c t và các sân bay qu c t trong khu v c, cũng nh yêu c u các qu c gia khác ng ng giao đ ch mua bán đ u m v i ng i Kurd.

Láng gi ng lo ng i

Các n c láng gi ng c a Iraq là Iran, Syria và Th Nhĩ K cũng ph n đ i k ho ch này do lo ng i m t nhà n c đ c l p c a ng i Kurd có th kích đ ng ch nghĩa ly khai t i khu v c có đông ng i Kurd sinh s ng.

Th t ng Th Nhĩ K Binali Yildirim c nh báo các hành đ ng c a Th Nhĩ K nh m đáp tr l i cu c tr ng c u ý dân v n n đ c l p c a khu v c ng i Kurd i mi n B c Iraq s bao g m các lĩnh v c an ninh, ngo i giao, chính tr và kinh t . B tr ng Qu c phòng Th Nhĩ K Nurettin

Canikli cũng bày tỏ quan ngại về tác động của cuộc trưng cầu ý dân đối với các mối quan hệ và sự tôn trọng và tôn giáo trong khu vực, cho rằng nó có thể làm bùng phát một "ngõ ng a không kiểm soát đ c".

Tổng tham mưu trưởng các lực lượng vũ trang Iran Mohammad Baqeri đã cảnh báo rằng cuộc trưng cầu ý dân về đ c l p của người Kurd tại Iraq có thể sẽ gây ra những tác động tiêu cực đối với các lợi ích của người dân trong khu vực.

Các quan chức chính trị và quân sự của Iran cũng lên tiếng phản đối cuộc trưng cầu ý dân của giới lãnh đạo khu vực người Kurd, cho rằng một đ t n c Iraq n đ nh, an toàn và thế ng nh t sẽ giúp thúc đ y tiến trình hòa bình và phát triển của n c này.

Liên đoàn Arab (AL) cũng đã phản đối cuộc trưng cầu ý dân về đ c l p của chính quyền khu tự trị người Kurd i Iraq và nh t trí thông qua một nghị quy t bác b cuộc trưng cầu ý dân này.

Mặc cảnh báo sẽ không thể giúp người Kurd tiến tới một thỏa thuận t h n với Chính phủ Iraq nếu họ ngoan cố tiến hành cuộc trưng cầu ý dân, đ ng th i h i thúc các nhà lãnh đ o người Kurd tại Iraq đ i tho i nghiêm túc và lâu dài với chính quyền trung c ng về m i v n đ li n quan, trong đó có t ng lai mối quan hệ giữa chính quyền trung c ng và đ a ph ng.

Báo cáo đánh giá của Nhóm Nghiên cứu kinh hoạch quốc tế (ICG), có trụ sở tại Brussels, Bỉ, nhận đ nh cuộc trưng cầu ý dân về đ c l p sẽ không thể giúp khu tự trị của người Kurd trở thành một nhà n c đ c l p, b t k k t qu c b phi u ra sao, vì cuộc trưng cầu ý dân đ n thu n ch là đ ng thái mang tính tham v n và không ràng buộc về m t pháp lý.

VI T ANH (t ng h p/Sài Gòn Online)